

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

მონეტაჟი

საქართველოს 2020 წლის
სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების
წლიური ანგარიშის შესახებ

მოკლე მიმოხილვა

შინაარსი

ქვეყნის ძირითადი
ეკონომიკური მაჩვენებლები

4

1 სახელმწიფო ბიუჯეტის
შესრულების ტენდენციები

5

2 მაკროეკონომიკური
პროგნოზირებისა და ფისკალური
რისკების რეალიზების ანალიზი

7

2.1 მაკროეკონომიკური გარემოს
მიმოხილვა

7

2.2 ფისკალური რისკების რეალიზების
ანალიზი

8

2.3 ფისკალური წესების შესრულების
მდგომარეობა

10

3 სახელმწიფო
ბიუჯეტის შემოსავლები

14

4 ბიუჯეტის გადასახდელების
შესრულების ანალიზი

15

4.1. ასიგნებების დაზუსტება და
ათვისება

17

4.2. საინვესტიციო პროექტების
მართვა

18

4.3. პანდემიის საპასუხოდ
გატარებული ღონისძიებები

21

4.4. საჯარო სამართლისა და
არასამწარმეო (არაკომერციული)
იურიდიული პირები

23

5 სახელმწიფო
ფინანსური აქტივების მართვა

25

5.1. ვალუტა და დეპოზიტები

25

5.2. სესხები

25

6 სახელმწიფო
ვალის მართვა

27

6.1. სახელმწიფო საგარეო ვალი

27

6.2. სახელმწიფო საშინაო ვალი

28

6.3. სახელმწიფო ვალის მომსახურებისა
და დაფარვის ხარჯები

28

7 სახელმწიფო ბიუჯეტის
პროგრამული ფორმატი

29

8 სახელმწიფო აუდიტის
სამსახურის მიერ გაცემული
რეკომენდაციების შესრულების
მდგომარეობა

31

ქვეყნის ძირითადი ეკონომიკური მაჩვენებლები

	2017 წ.	2018 წ.	2019 წ.	2020 წ.	
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	40,762	44,599	49,253	49,407	
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე (ლარი)	10,934	11,968	13,239	13,293	
ეკონომიკური ზრდა	4.8%	4.8%	5.0%	-6.2%	
შემოსულობები (მლნ ლარი)	11,619	12,693	13,252	18,042	
გადასახდელები (მლნ ლარი)	11,765	12,590	13,470	16,175	
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	8,991	9,696	9,666	9,365	
ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტი მშპ-სთან (GFSM 2001)	0.5%	0.7%	2.6%	9.0%	
ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი მშპ-სთან (GFSM 2001 მოდიფიცირებული)	2.7%	2.3%	2.0%	9.3%	
სახელმწიფო ვალის მოცულობა (მლნ ლარი)	16,284	17,795	20,623	30,835	
მთავრობის ვალის მოცულობა (მლნ ლარი)	16,062	17,349	19,916	30,063	
ვალის წესის მაჩვენებელი	39.4%	38.9%	41.8%	62% ¹	
ინფლაცია – სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდა	6.0%	2.6%	4.9%	5.2%	
ექსპორტი (მლნ აშშ დოლარი)	2,746	3,380	3,798	3,342	
იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)	8,057	9,326	9,517	8,031	
საგარეო სავაჭრო სალდო (მლნ აშშ დოლარი)	-5,311	-5,982	-5,718	-4,689	
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (მლნ აშშ დოლარი)	1,978	1,306	1,311	617	
ფულადი გზავნილები (მლნ აშშ დოლარი)	1,387	1,580	1,733	1,886	
მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი მშპ-სთან	8.1%	6.8%	5.1%	12.3%	

¹ ითვალისწინებს ყველა PPP პროექტიდან და სამთავრობო სექტორად დაკლასიფიცირებულ სახელმწიფო სანარმოებიდან მომდინარე ვალდებულებებს.

1. სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ტენდენციები

2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის თავდაპირველი კანონით შემოსულობები 14.6 მლრდ ლარით, გადასახდელები კი 14.4 მლრდ ლარით განისაზღვრა. კორონავირუსის (COVID 19) პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური შოკის გათვალისწინებით, ბიუჯეტის კანონში ივნისში განხორციელდა ცვლილება, რომლითაც შემოსულობების საპროგნოზო მაჩვენებელი 18.4 მლრდ ლარამდე, გადასახდელები კი 15.9 მლრდ ლარამდე გაიზარდა. შესაბამისად,

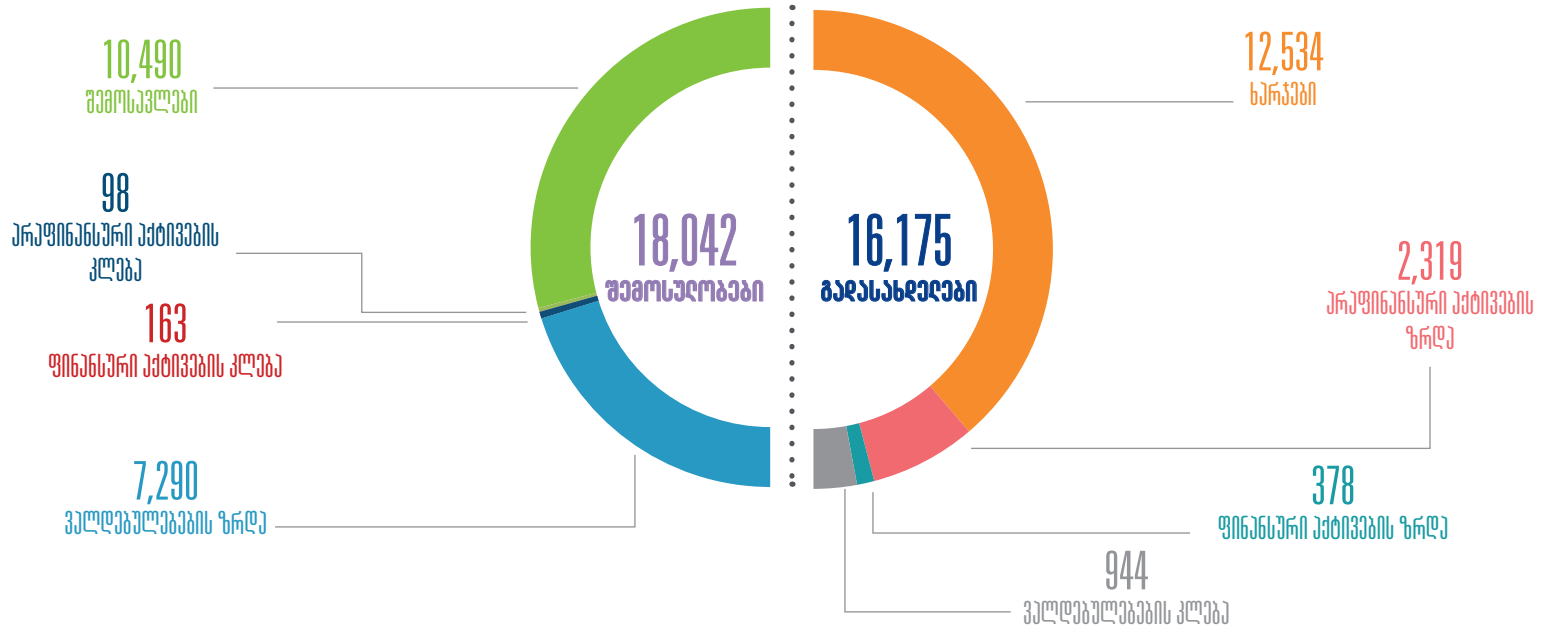
დაიგეგმა ბიუჯეტის ნაშთის დაგროვება 2.5 მლრდ ლარის ოდენობით. წლის ბოლოს შემოსულობებისა და გადასახდელების ფაქტობრივმა მაჩვენებლებმა შესაბამისად, 18.0 მლრდ ლარი და 16.2 მლრდ ლარი შეადგინა, დაგროვებული ნაშთის მოცულობა კი 1.9 მლრდ ლარს გაუტოლდა.

ცხრილი 1. სახელმწიფო ბიუჯეტის აგრეგატული მაჩვენებლების შესრულება – 2020 წ. (მლნ ლარი)

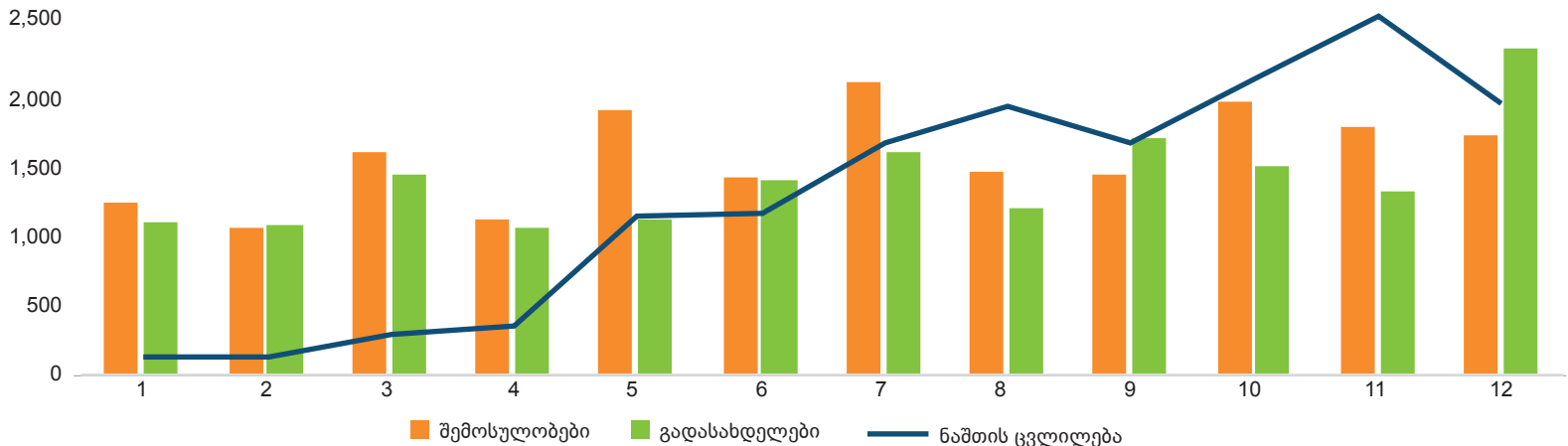
	ბიუჯეტის კანონი – თავდაპირველი	ბიუჯეტის კანონი – ცვლილება	ფაქტობრივი შესრულება
შემოსულობები	14,554	18,420	18,042
გადასახდელები	14,433	15,924	16,175
ნაშთის ცვლილება	121	2,496	1,868

დიაგრამა 1. სახელმწიფო ბიუჯეტის აგრეგატული მაჩვენებლების შესრულება – 2020 წ. (მლნ ლარი)

დიაგრამა 2. შემოსულობების, გადასახდელებისა და ბიუჯეტის ნაშთის ყოველთვიური დინამიკა – 2020 წ. (მლნ ლარი)

2. მაკროეკონომიკური პროგნოზირებისა და ფისკალური რისკების რეაქციების ანალიზი

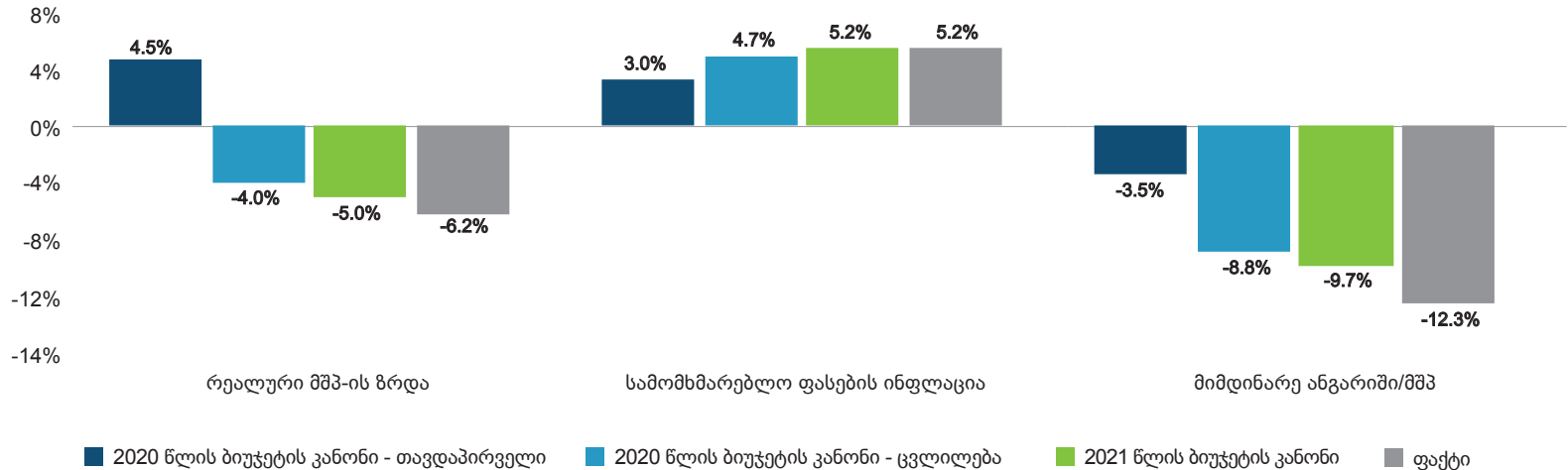
2.1 მაკროეკონომიკური განხილვა

ქვეყნის საშუალოვადიანი ფისკალური გეგმა და სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ კანონის ძირითადი პარამეტრები ემყარება „ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტში“ (შემდგომში – BDD) წარმოდგენილ მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს. შესაბამისად, საპროგნოზო მაჩვენებლების რეალისტურობა

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, როგორც წლიური ბიუჯეტის დაგეგმვისა და შესრულების, ასევე საშუალოვადიან პერიოდში ფისკალური მდგრადობის უზრუნველსაყოფად.

2020 წელს ეკონომიკურმა კლებამ 6.2% შეადგინა, რაც 2.2 პროცენტული პუნქტით ნაკლებია სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებელზე (-4.0%) და 1.2 პროცენტული პუნქტით – 2021 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ პროგნოზზე (-5.0%).

დიაგრამა 3. ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების საპროგნოზო და ფაქტობრივი მაჩვენებლების შედარებითი ანალიზი 2020 წლისათვის.

2.2 ფისკალური რისკების რეალიზაციის ანალიზი

2020 წელს პანდემიიდან გამომდინარე არსებითად შეიცვალა ბიუჯეტის თავდაპირველი კანონის მომზადების ეტაპზე იდენტიფიცირებული ფისკალური რისკების ხასიათი და რეალიზაცი-

ის ალბათობა. მიუხედავად ამისა, კანონში განხორციელებული ცვლილებებისას არ განახლებულა „ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი“. პოტენციური ფისკალური რისკების შესახებ ინფორმაციის განახლება და მათგან მოსალოდნელი ეფექტის შეფასება, ხელს უწყობს ეკონომიკაზე მოქმედი ნეგატიური ფაქტორების გავლენის მინიმიზაციას.

2020 წლის ფაქტობრივი მონაცემების ანალიზით გზინდება, რომ წლის განმავლობაში:

მოსალოდნელი კოვიდითი რისკებია:

- რეალიზდა საპენსიო რეფორმის შედეგად დანაზოგების უფრო მკვეთრი ზრდა;
- ნაწილობრივ რეალიზდა დოლარიზაციის შემცირება;
- არ რეალიზდა გლობალური ეკონომიკური აქტივობის ზრდა და სავაჭრო არეალის გაფართოება;
- არ რეალიზდა რუსეთთან პირდაპირი საჭაერო მიმოსვლის აღდგენა;
- არ რეალიზდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ზრდა;
- არ რეალიზდა ბიზნესისა და მომხმარებელთა ნდობის გაუმჯობესება.

მოსალოდნელი ნეგატიური რისკებია:

- რეალიზდა რეგიონში ეკონომიკური აქტივობის შენელება;
- რეალიზდა ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსის გენოლის გაგრძელება ინფლაციაზე;
- არ რეალიზდა ინფრასტრუქტურული პროექტების არასაკმარისი აქსელერაცია.

აღსანიშნავია, რომ ბიუჯეტის შესრულების ანგარიში არ შეიცავს ინფორმაციას ფისკალური რისკების მატერიალიზაციისა და მათ საპასუხოდ განხორციელებული პოლიტიკის პასუხების შესახებ.

ბიუჯეტის კანონის ცვლილებით სხვადასხვა დაშვებების საფუძველზე შემუშავებულ სცენარებში მოცემული მაკროეკონომიკური აგრეგატების ფაქტობრივ მაჩვენებლებთან შესაბამისობის ანალიზი მიუთითებს, რომ 2020 წელს ეკონომიკური მოვლენები ძირითადად ნეგატიური სცენარის მიმართულებით განვითარდა.

ცხრილი 2. მაკროეკონომიკური აგრეგატების სხვადასხვა სცენარით პროგნოზირებული და ფაქტობრივი მაჩვენებლები – 2020 წ. (მლნ აშშ დოლარი). ✓ აღნიშვნა მიანიშნებს ფაქტობრივ მაჩვენებელთან ყველაზე ახლოს მდგომი პროგნოზის შესახებ.

ინდიკატორი	საბაზისო	პესიმისტური	ოპტიმისტური	ფაქტი
რეალური მშპ-ის ზრდა	✓ -4.0%	-9.6%	-2.7%	-6.2%
ინფლაცია	4.7%	3.5%	✓ 5.0%	5.2%
მიმდინარე ანგარიში/მშპ	-8.8%	✓ -11.3%	-8.6%	-12.3%
მიმდინარე ანგარიში	-1,477	✓ -1,764	-1,470	-1,962
საქონლის ექსპორტი	4,756	✓ 4,420	4,835	4,375
საქონლის იმპორტი	✓ -7,816	-6,925	-7,993	-7,515
მომსახურების ექსპორტი	2,834	✓ 1,587	2,928	1,583
მომსახურების იმპორტი	-1,826	✓ -1,374	-1,958	-1,449
ბიუჯეტის დეფიციტი	✓ 8.3%	10.7%	6.9%	9.0%
მთავრობის ვალი/მშპ	54.4%	✓ 58.8%	53.3%	60.0%

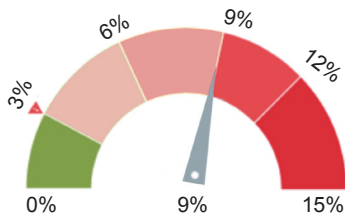

2.3 ფისკალური წესების შესწავლის მდგომარეობა

გრძელვადიან პერიოდში ფისკალური პოლიტიკის სტაბილურობის უზრუნველსაყოფად შემუშავებულია ფისკალური წესები. საქართველოში მოქმედი ფისკალური წესები განსაზღვრულია „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ ორგანული კანონით. 2020 წელს ბიუჯეტის ბალანსისა და ვალის წესის მაჩვენებლებმა გადააჭარბა როგორც ორგანული კანონით დადგენილ ზღვრებს, ასევე 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ პროგნოზებს.

ბიუჯეტის ბალანსის წესი

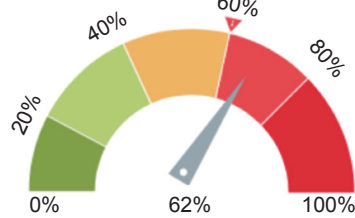
ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის ფარდობა მშპ-სთან

▼ ორგანული კანონით დაწესებული ზღვარი

ვალის წესი

მთავრობის ვალის ფარდობა მშპ-სთან²

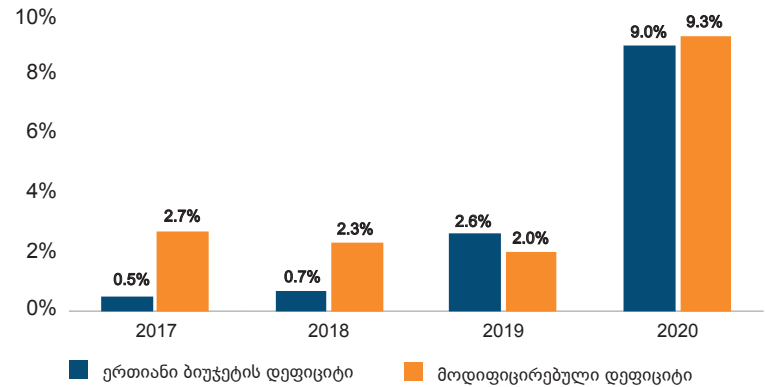
▼ ორგანული კანონით დაწესებული ზღვარი

ბიუჯეტის ბალანსის წესი (ბიუჯეტის დეფიციტი)

2020 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტმა მშპ-ის 9.0% (4.5 მლრდ ლარი) შეადგინა და ორგანული კანონით დადგენილ 3.0%-იან ლიმიტს 6.0 პროცენტული პუნქტით გადააჭარბა. 2019 წელთან შედარებით, ბიუჯეტის დეფიციტის არსებითი ზრდა ძირითადად ხარ-

ჯების 20%-იანი (2.3 მლრდ ლარით) ზრდითაა განპირობებული. ბოლო წლების განმავლობაში პირველად, 2020 წელს დაფიქსირდა უარყოფითი საოპერაციო სალდო, -328 მლნ ლარის ოდენობით.

დიაგრამა 4. ერთიანი ბიუჯეტისა და IMF-თან არსებული პროგრამის ფარგლებში განსაზღვრული მოდიფიცირებული ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებლების %-ული მიმართება მშპ-სთან.

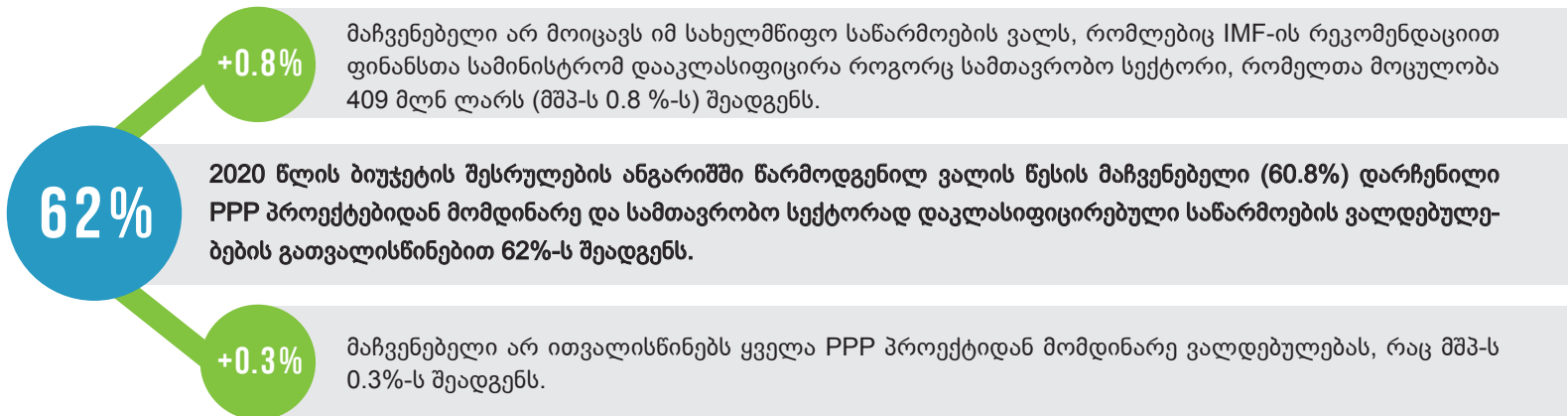

ვალის წესი

2020 წელს ვალის წესის მაჩვენებელმა გადააჭარბა ორგანული კანონით განსაზღვრულ 60%-იან ნიშნულს და სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაციით 60.8% (30 მლრდ ლარი) შეადგინა. თუმცა, გასათვალისწინებელია შემდეგი საკითხები:

² მაჩვენებელი მოიცავს იყველა PPP პროექტიდან და სამთავრობო სექტორად დაკლასიფიცირებულ სახელმწიფო სანარმოებიდან მომდინარე ვალდებულებებს

საკვალუშო რისკი

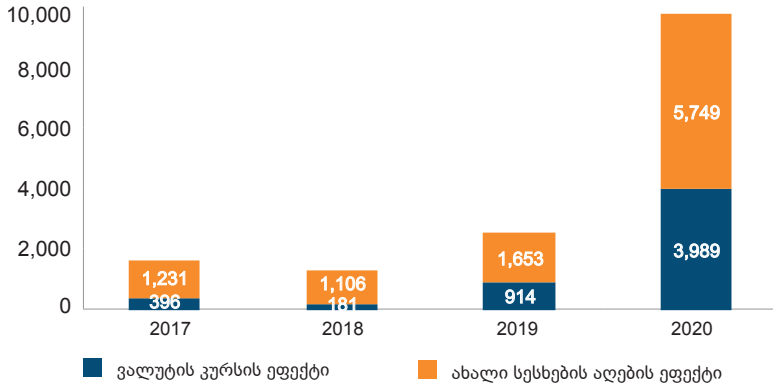
პანდემიისა და არსებული გეოპოლიტიკური რისკების ფონზე, ვალის მოცულობა განსაკუთრებით მონეცვლადია ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებების მიმართ, მითუმეტეს თუ გავითვალისწინებთ, რომ 2020 წლის ბოლოს არსებული მდგომარეობით, მთავრობის ვალის ნაშთის 79.1%-ს საგარეო ვალი წარმოადგენს. საყურადღებოა, რომ 2020 წელს წინა წელთან შედარებით მთავრობის ვალის მოცულობა 48.9%-ით (9.7 მლრდ ლარით) გაიზარდა, საიდანაც ეროვნული ვალუტის გაუფასურების ეფექტი 41%-ს (4 მლრდ ლარი), ახალი სესხების აღების ეფექტი კი – 59%-ს (5.7 მლრდ ლარი) შეადგენს.

საპროცენტო რისკი

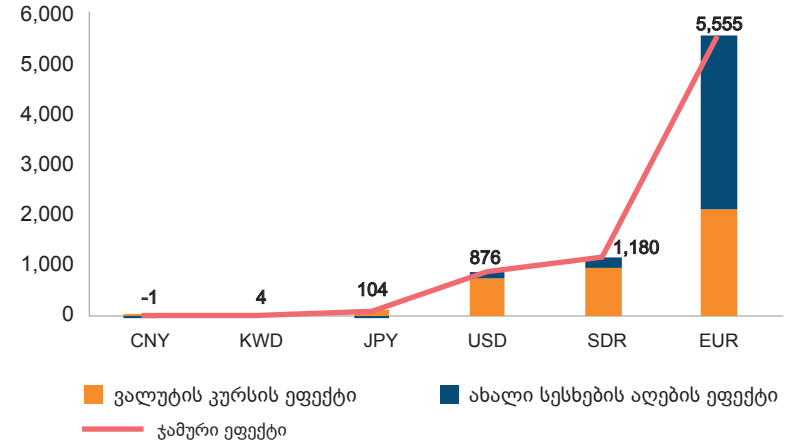
მთავრობის ვალის პორტფელისათვის ასევე მზარდია საპროცენტო რისკი, რაც საკრედიტო პორტფელში ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთის მქონე სესხების წილის ზრდაში გამოიხატება. 2020 წლის ბოლოს მდგომარეობით, 2016 წელთან შედარებით მთავრობის საგარეო ვალის ნაშთში ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე სესხების წილი შემცირებულია 18 პროცენტული პუნქტით და 52%-ს შეადგენს.

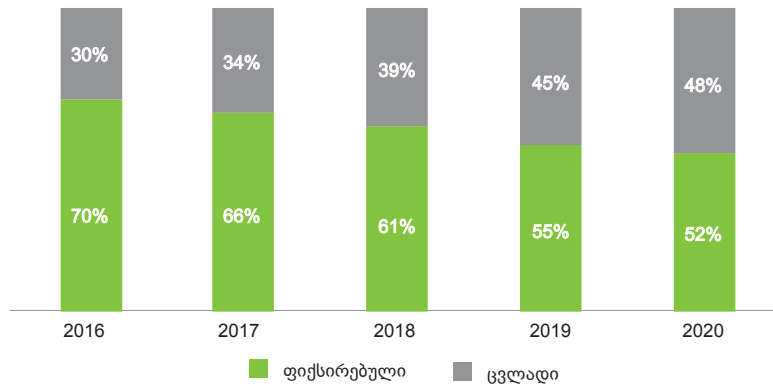
დიაგრამა 5. მთავრობის ვალის ნაშთის ზრდაში ლარის გაცვლითი კურსისა და ახალი სესხების აღების ეფექტი – წლების მიხედვით (მლნ ლარი).

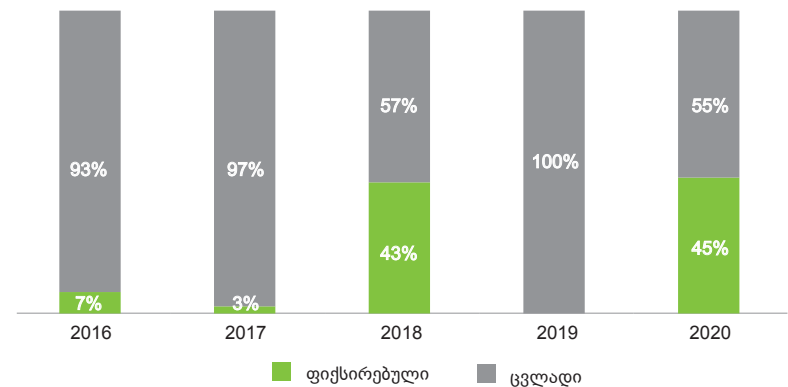
დიაგრამა 6. მთავრობის ვალის მოცულობის ცვლილებაში ლარის გაცვლითი კურსისა და ახალი სესხების აღების ეფექტი – ვალუტების მიხედვით (მლნ ლარი).

დიაგრამა 7. მთავრობის საგარეო ვალის ნაშთი საპროცენტო განაკვეთის სახეების მიხედვით.

დიაგრამა 8. 2016-2020 წლებში გაფორმებული სასესხო ხელშეკრულებებით განსაზღვრული საგარეო ვალის ნაშთი საპროცენტო განაკვეთის სახეების მიხედვით.

ორგანული კანონით განსაზღვრულ 60%-იან ზღვარზე გადაჭარბების მიუხედავად, ამ დრომდე არ განახლებულა მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია, რომელიც ვალის მდგრადობის უზრუნვე-

ლყოფისა და კანონმდებლობით დადგენილი ნიშნულის ფარგლებში ვალის წესის მაჩვენებლის დაბრუნების ძირითადი ხედვის დოკუმენტს წარმოადგენს.

ჩაკომენტირება

ფინანსთა სამინისტროს:

- მაკროეკონომიკური ინდიკატორების ფისკალურ პარამეტრებზე ფაქტობრივი გავლენის შეფასების მიზნით, მიზანშეწონილია, სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში მოიცავდეს ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე იდენტიფიცირებული ფისკალური რისკების მატერიალიზაციის შესახებ ინფორმაციას და მათ საპასუხოდ გატარებული პოლიტიკის პასუხების ანალიზს;
- საშუალოვადიან პერიოდში მთავრობის ვალის მდგრადობის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, ფინანსთა სამინისტრომ უზრუნველყოს:
 - „მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის“ დოკუმენტის დროულად განახლება და მასში საშუალოვადიან პერიოდში ვალის მართვასთან დაკავშირებით მთავრობის ხედვის ასახვა;
 - ვალის მდგრადობის ანალიზის დოკუმენტში ყველა შესაბამისი მაჩვენებლის სრულყოფილად წარმოდგენა და მთავრობის ვალის ნაშთთან ერთად, სხვა იდენტიფიცირებული პირდაპირი და პირობითი ვალდებულებების ასახვა.
- ფისკალური ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, ფინანსთა სამინისტრომ შეიმუშაოს გეგმა, რომელშიც კონკრეტული ღონისძიებების/მიდგომების დონეზე ასახული იქნება ინფორმაცია, სხვადასხვა სცენარის განვითარების შემთხვევაში ვალის წესისა და ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებლების „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ ორგანული კანონით დადგენილ ზღვრებში დაბრუნების შესახებ.

3. სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

2020 წელს მიღებულმა შემოსავლებმა 10.5 მლრდ ლარი შეადგინა და 278 მლნ ლარით (2.7%-ით) გადააჭარბა გეგმას. აღნიშნული საგადასახადო შემოსავლების გადაჭარბებული მობილიზებით იქნა გამოწვეული.

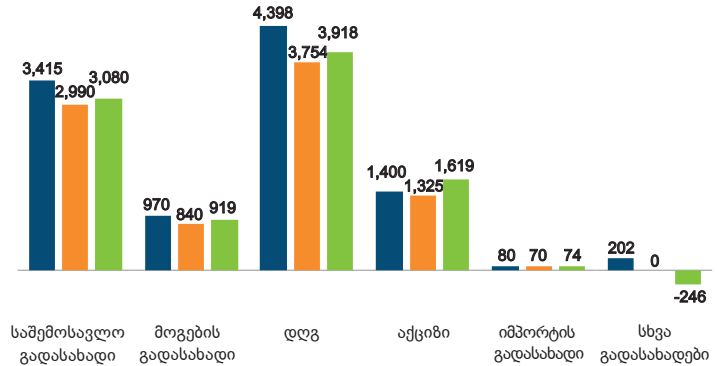
მიუხედავად იმისა, რომ ფაქტობრივმა ნომინალურმა ეკონომიკურმა ზრდამ 0.3% შეადგინა (პროგნოზირებულზე ნაკლები), საგადასახადო შემოსავლებმა პროგნოზირებულ მაჩვენებელს 4.3%-ით (385 მლნ ლარით) გადააჭარბა.

ცხრილი 3. 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები (მლნ ლარი).

	ფაქტი	შესრულება თავდაპირველ გეგმასთან (%)	შესრულება საბოლოო გეგმასთან (%)
საგადასახადო შემოსავლები	9,365	89.5%	104.3%
გრანტები	460	190.0%	82.3%
სხვა შემოსავლები	666	128.1%	98.7%
შემოსავლები	10,490	93.4%	102.7%

საგადასახადო შემოსავლების სახით 2020 წელს მობილიზებულ იქნა 9.4 მლრდ ლარი, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 301 მლნ ლარით (3.1%-ით) ნაკლებია. სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონში შესული ცვლილებით საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი ნომინალური მშპ-ს ზრდის 0.6%-ის დაშვებით განისაზღვრა.

დიაგრამა 9. საგადასახადო შემოსავლების მაჩვენებლები – 2020 წ. (მლნ ლარი)

- ბიუჯეტის კანონი - თავდაპირველი
- ბიუჯეტის კანონი - ცვლილება
- ფაქტი

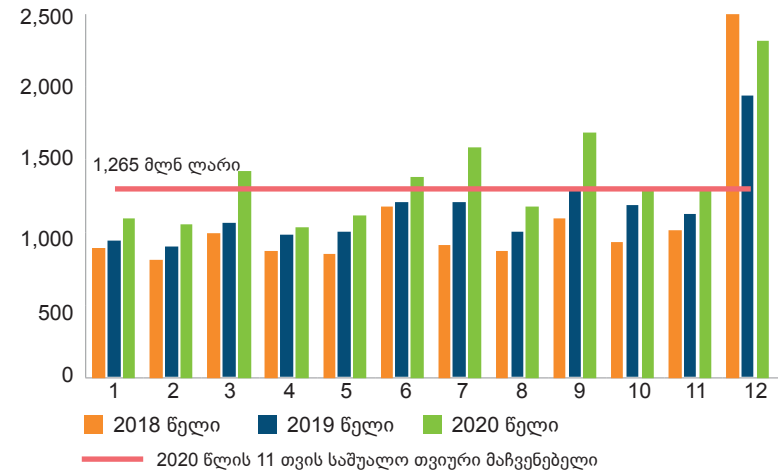

4. ბიუჯეტის გადასახდების შესრულების ანალიზი

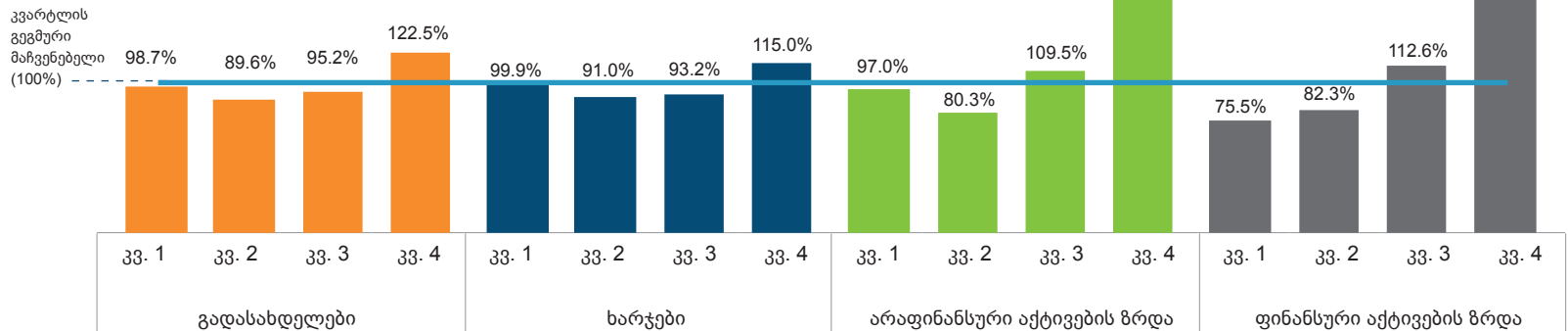
გასული წლების მსგავსად, 2020 წლის ბოლოს ბიუჯეტიდან გაწეული გადასახდებების მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა. კერძოდ, მხოლოდ დეკემბერში დახარჯული თანხის ოდენობამ 2.3 მლრდ ლარი და მთლიანი გადასახდებების 13.9% შეადგინა. შედეგად, დეკემბერში ათვისებულმა ასიგნებებმა 11 თვის გადასახდებების საშუალოთვიურ მაჩვენებელს 78.2%-ით გადააჭარბა. ფისკალური წლის ბოლოს მკვეთრი ზრდით ხასიათდება გადასახდებების ყველა კომპონენტი.

ფისკალური წლის ბოლოს გადასახდებების მკვეთრი ზრდა ნაწილობრივ გამოწვეულია პირველ სამ კვარტალში ათვისებული რესურსის წლის ბოლოს აკუმულირებით, რამაც ბოლო კვარტალში გეგმაზე გადაჭარბებული ხარჯვა გამოიწვია.

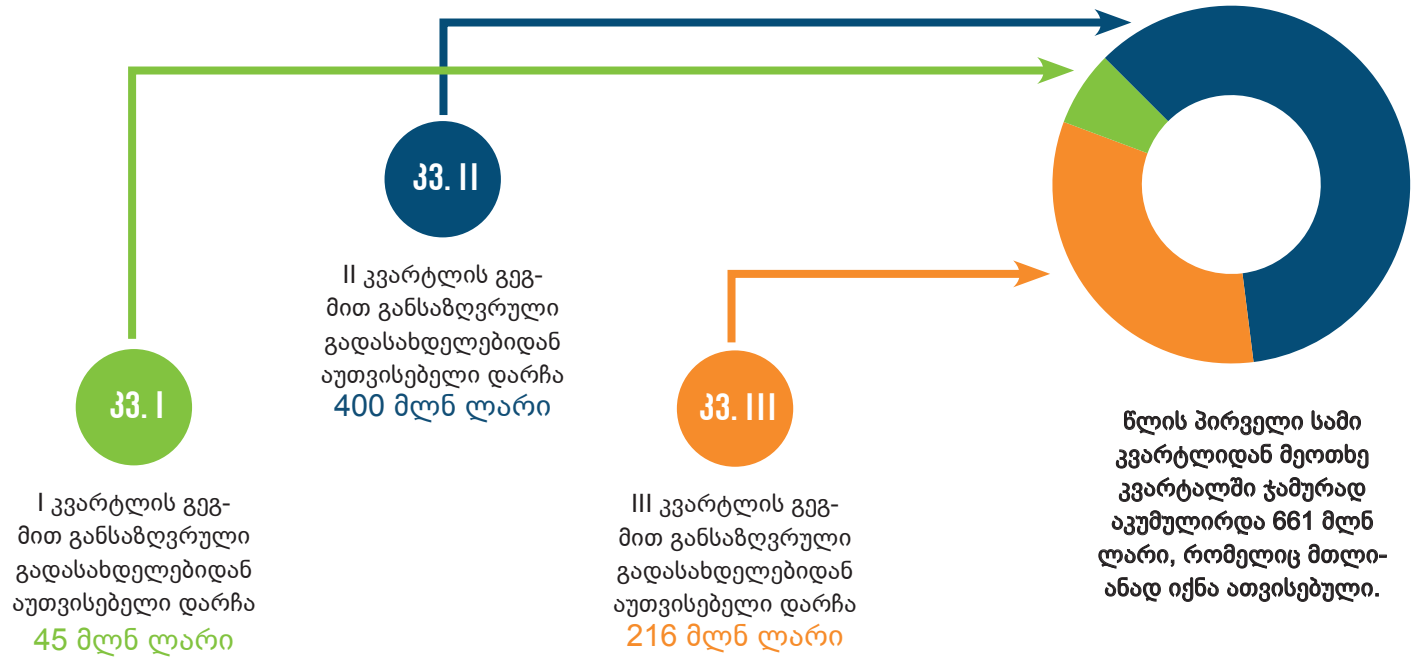
დიაგრამა 10. სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდებების ყოველთვიური დინამიკა – 2018-2020 წწ. (მლნ ლარი)

დიაგრამა 11. გადასახდებების შესრულება კვარტალურ გეგმებთან მიმართებით – 2020 წ.

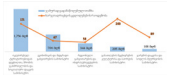

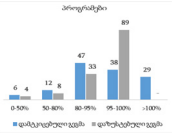

დიაგრამა 12. პირველი სამი კვარტლიდან მეოთხე კვარტალში გადანაწილებული თანხების დინამიკა – 2020 წ.

4.1 ასიზნაჰაბის რაზუსტაა რა ათვისაბა

მხარჯავი დანესებულეების ბიუჯეტების შესრულეების ანალიზის პროცესში, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ იდენტიფიცირებულ იქნა საბიუჯეტო სახსრების დაზუსტებასა და ათვისებასთან დაკავშირებული სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებები:

<p>ხარჯთაღრიცხვის ხშირი და მასშტაბური ცვლილებები</p>	<p>მიუხედავად იმისა, რომ მხარჯავი უწყებები აკმაყოფილებენ საბიუჯეტო კოდექსით დადგენილ ლიმიტებს, საყურადღებოა მათ მიერ წლის განმავლობაში პროგრამებს/ქვეპროგრამებსა და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მუხლებს შორის ასიგნებების გადანაწილების მასშტაბურობა და სიხშირე.</p>																			
<p>დაუგეგმავი ღონისძიებების დაფინანსება</p>	<p>წლის განმავლობაში, საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ აღგილი აქვს თანხების მიმართულებას ისეთი ღონისძიებების/პროექტების დასაფინანსებლად, რომლებიც ბიუჯეტის კანონით არ იყო განსაზღვრული, თუმცა სათანადო დაგეგმვის შემთხვევაში, შესაძლებელი იყო საჭირო ოდენობის რესურსის ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე გათვალისწინება.</p>																			
<p>არასაკმარისი დაფინანსება</p>	<p>წლის განმავლობაში, საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ აღგილი აქვს თანხების მიმართულებას ისეთი ღონისძიებების/პროექტების დასაფინანსებლად, რომლებზე გამოყოფილი დაფინანსებაც საკმარისი არ აღმოჩნდა, თუმცა სათანადო დაგეგმვის შემთხვევაში, შესაძლებელი იყო საჭირო ოდენობის რესურსის ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე გათვალისწინება.</p>																			
<p>დაბალი ათვისების მქონე პროგრამები</p>	<p>აგრეგატულ დონეზე ათვისების მაღალი მაჩვენებლის მიუხედავად, ცალკეული პროგრამების/ქვეპროგრამების შემთხვევაში შეინიშნება დაბალი ათვისების ტენდენცია. კერძოდ, 17 პროგრამისა და 75 ქვეპროგრამის შემთხვევაში, ათვისებული იქნა ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული გეგმის 80%-ზე ნაკლები. ჯამურად, პროგრამების ფარგლებში ათვისებულმა თანხამ 401 მლნ ლარი შეადგინა.</p>	<p>პროგრამები</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>კატეგორია</th> <th>0-50%</th> <th>50-80%</th> <th>80-95%</th> <th>95-100%</th> <th>>100%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>დასაკმაყოფილებელი</td> <td>6</td> <td>12</td> <td>47</td> <td>33</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>დაუზარბლებელი</td> <td>4</td> <td>8</td> <td>38</td> <td>89</td> <td>29</td> </tr> </tbody> </table>	კატეგორია	0-50%	50-80%	80-95%	95-100%	>100%	დასაკმაყოფილებელი	6	12	47	33	2	დაუზარბლებელი	4	8	38	89	29
კატეგორია	0-50%	50-80%	80-95%	95-100%	>100%															
დასაკმაყოფილებელი	6	12	47	33	2															
დაუზარბლებელი	4	8	38	89	29															

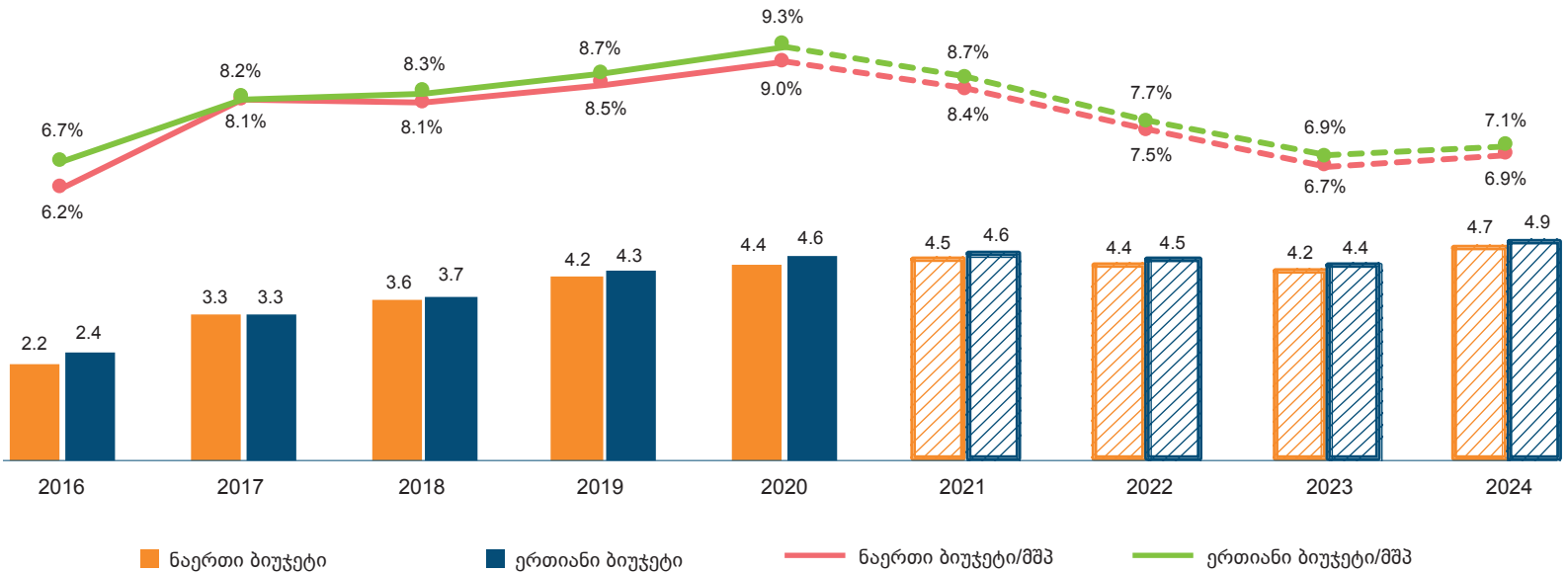

4.2 საინვესტიციო პროექტების მართვა

2020 წელს კაპიტალური ხარჯების მოცულობამ 4.4 მლრდ ლარი და მშპ-ს 9.0% შეადგინა. საბიუჯეტო კოდექსის მიხედვით, ნაერთი ბიუჯეტი არ მოიცავს სსიპ-ების/ა(ა)იპ-ების საკუთარი შემოსავლებით დაფინანსებულ გადასახდელებს, საიდანაც 2020 წელს არა-

ფინანსური და ფინანსური აქტივების ზრდაზე მიმართული იქნა 174 მლნ ლარი. ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშში სახელმწიფოს მიერ გაწეული კაპიტალური ხარჯების შესახებ სრული სურათის წარმოსადგენად, მიზანშეწონილია, ნაერთი ბიუჯეტის ნაცვლად, მხედველობაში იქნეს მიღებული ერთიანი ბიუჯეტის მაჩვენებლები.

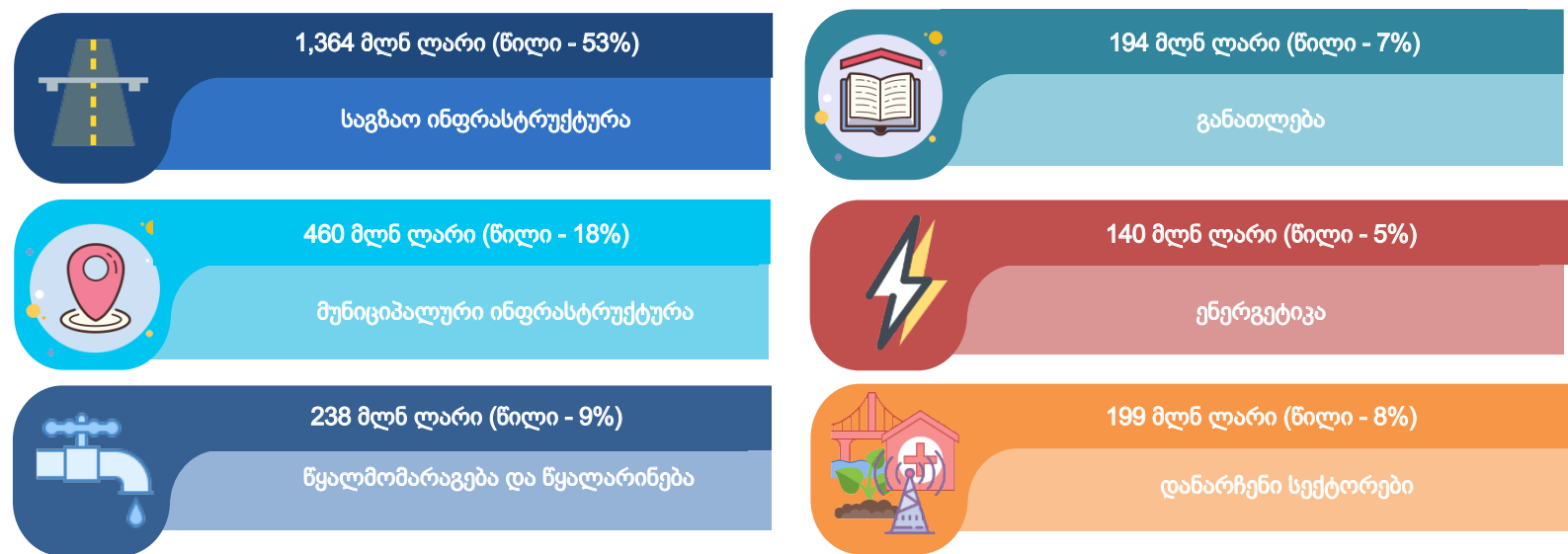
დიაგრამა 13. ნაერთი და ერთიანი ბიუჯეტის კაპიტალური ხარჯების დინამიკა ნომინალში და მშპ-სთან მიმართებით (მლრდ ლარი, %).

2020 წელს საინვესტიციო პროექტებზე³ მიმართულმა მთლიანმა დაფინანსებამ 2.6 მლრდ ლარი შეადგინა. საინვესტიციო პროექტების დარგობრივი კლასიფიკაციის ანალიზით ვლინდება, რომ განხორციელებული პროექტების ყველაზე მსხვილ კომპონენტებს საგზაო (53%) და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის (18%) განვითარება წარმოადგენს.

რაც შეეხება დაფინანსების წყაროებს, 2020 წელს დახარჯული თანხიდან 45%-ს საბიუჯეტო სახსრები შეადგენს, 53%-ს კრედიტები, 2%-ს კი გრანტები. 2019 წელთან შედარებით საბიუჯეტო სახსრებითა და გრანტებით დაფინანსებული საინვესტიციო პროექტების წილი შემცირდა, კრედიტით დაფინანსებული პროექტების წილი კი გაიზარდა.

დიაგრამა 14. საინვესტიციო პროექტების დარგობრივი კლასიფიკაცია, თითოეული დარგის მოცულობა ნომინალურ ღირებულებაში (მლნ ლარი) და %-ული წილი მთლიან საინვესტიციო პროექტებში – 2020 წ.

³ მონაცემები ეფუძნება „კაპიტალური პროექტების დანართსა“ და „სახელმწიფო ბიუჯეტის დონორების დაფინანსებით განსახორციელებელი საინვესტიციო პროექტების“ დოკუმენტში წარმოდგენილ ინფორმაციას.

საინვესტიციო პროექტებთან დაკავშირებით საყურადღებო შედეგი საკითხები:

„კაპიტალური პროექტების დანართის“ ანალიზის შედეგად გამოვლინდა პროექტები, რომლებიც თვისობრივად შესაბამისობაშია „საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევით“ განსაზღვრულ საინვესტიციო პროექტის კრიტერიუმებთან, თუმცა დანართში ასახული არ არის.

2020 წელს, ბიუჯეტის კანონში განხორციელებული ცვლილებებით დაფინანსება შეეცვალა 39 პროექტს (საწყისი კანონის დანართში წარმოდგენილი პროექტების 51%-ს). ასევე, დამატებულ იქნა 9 ახალი პროექტი, ჯამური დაფინანსებით 21 მლნ ლარი. კანონში განხორციელებული ცვლილებებით, პროექტების მთლიანი დაფინანსება ჯამურად 646.3 მლნ ლარით შეიცვალა. თუმცა, აღნიშნულის შესაბამისად არ მომხდარა „კაპიტალური პროექტების დანართის“ განახლება, რაც გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების კუთხით არსებულ ნაკლოვანებას წარმოადგენს.

საყურადღებოა, განმახორციელებელი უწყებების მიერ საინვესტიციო პროექტების დაგეგმვის პროცესში არსებული ნაკლოვანებები, რაც ხშირ შემთხვევაში იწვევს პროექტის გეგმების მასშტაბურ ცვლილებებს. კერძოდ, 2019 და 2020 წლების „კაპიტალური პროექტების დანართებში“ 2020 წლისთვის პროექტებისთვის განსაზღვრული გეგმების შედარებით ირკვევა, რომ გეგმა 50%-ზე მეტით გაეზარდა 6 პროექტს და შეუმცირდა 19 პროექტს. ასევე, 15 ნულოვანი გეგმის მქონე პროექტი, 2020 წელს ჯამურად 163 მლნ ლარით დაფინანსდა.

დაგეგმვის ეტაპზე არსებული ნაკლოვანებები თავის მხრივ, პროექტების განხორციელების პროცესზე ახდენს გავლენას, რაც პროექტების ფარგლებში აუთვისებელი რესურსის ან ფაქტობრივი ხარჯის გეგმაზე მნიშვნელოვანი გადაჭარბებით გამოიხატება. აუთვისებელი თანხები განსაკუთრებით საყურადღებოა ისეთი საინვესტიციო პროექტებისთვის, რომლებიც ფინანსდება საგარეო საკრედიტო რესურსით და ითვალისწინებს ვალდებულების გადასახადის (Commitment fee) გადახდას სესხის აუთვისებელ ნაწილზე. 2020 წელს 70%-ზე დაბალი ათვისების 9 საინვესტიციო პროექტის შემთხვევაში გადახდილია 3.3 მლნ ლარის ვალდებულების გადასახადი.

ჩაკომენდაცია

ფინანსთა საინისტიტუტო:

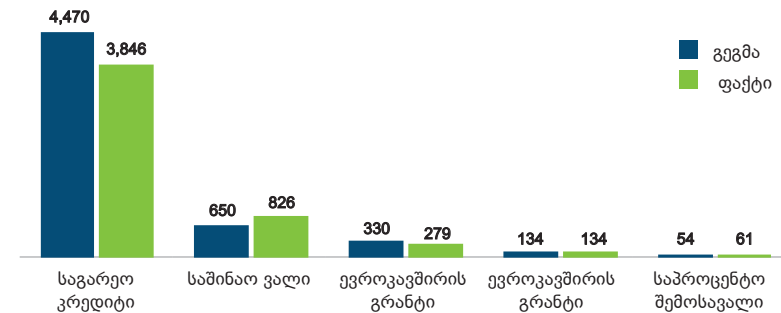
- მიზანშეწონილია, შემუშავდეს მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს მხარჯავი დაწესებულებების მიერ პროექტების კაპიტალურად კლასიფიკაციის პროცესზე ზედამხედველობას, რაც ერთი მხრივ, განაპირობებს მათ განხორციელებას „კაპიტალური პროექტების მართვის გზამკვლევისა“ და „კაპიტალური პროექტების მართვის მეთოდოლოგიის“ შესაბამისად, ხოლო მეორე მხრივ, ხელს შეუწყობს კაპიტალური პროექტების დანართში პროექტების შესახებ სრულყოფილი ინფორმაციის წარმოდგენას;
- მნიშვნელოვანია, სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონში ცვლილების განხორციელების შემთხვევაში, მოხდეს კაპიტალური პროექტების დანართის განახლება აღნიშნული ცვლილებების გათვალისწინებით.

4.3 პანდემიის საპასუხოდ გათხარებული ღონისძიებები

„ანტიკრიზისული ბიუჯეტის“ მიხედვით, პანდემიის პრევენციისა და მისი შედეგების სალიკვიდაციოდ დაიგეგმა დამატებით 5.6 მლრდ ლარის მობილიზება. ბიუჯეტში ფაქტობრივად მობილიზებულმა თანხამ 5.1 მლრდ ლარი შეადგინა.

რაც შეეხება პანდემიის საპასუხოდ გასატარებელი კონკრეტული ღონისძიებების პაკეტს, ბიუჯეტის კანონში განხორციელებული ცვლილებით მისი მოცულობა 3.5 მლრდ ლარით განისაზღვრა. აღნიშნულ ღონისძიებებზე ფაქტობრივად მიმართულმა თანხამ ჯამურად 3.2 მლრდ ლარი შეადგინა⁴.

დიაგრამა 15. პანდემიიდან გამომდინარე დამატებით მობილიზებული სახსრების გეგმური და ფაქტობრივი მოცულობები შესაბამისი წყაროების მიხედვით – 2020 წ. (მლნ ლარი).

⁴ იმ პროგრამების შემთხვევაში, რომლებიც პანდემიამდევ არსებობდა და შესრულების ეტაპზე არ მომხდარა ფაქტობრივი ათვისების გამიჯვნა საწყისი და პანდემიის მიზეზით დამატებითი გამოყოფილი დაფინანსების მიმართ, ათვისების მაჩვენებელში ასახულია ბიუჯეტის კანონის ცვლილებით დამატებით გამოყოფილი დაფინანსება სრულად.

ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის დანართში „საქართველოში ახალი კორონავირუსის COVID-19 გავრცელება და მასზე ფისკალური პოლიტიკის პასუხები“ იდენტიფიცირებულ იქნა ინფორმაციის სისრულესა და სიზუსტესთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები. კერძოდ:

- პანდემიის საპასუხოდ გატარებულ ღონისძიებებში ასახულია გადასახადის გადამხდელთა მიერ ზედმეტად გადახდილი დღგ-ს დაბრუნების ჯამური თანხა, 1 მლრდ ლარის ოდენობით. თუმცა

უნდა აღინიშნოს, რომ ამ თანხიდან 600 მლნ ლარის დაბრუნება დაგეგმილი იყო თავდაპირველი ბიუჯეტის კანონითაც;

- დოკუმენტი არ მოიცავს ინფორმაციას იმ 7 ქვეპროგრამის შესრულების შესახებ, რომლებიც განსაზღვრული იყო ბიუჯეტის თავდაპირველი კანონით და განხორციელებული ცვლილების დროს პანდემიით გამოწვეული დამატებითი ხარჯების დაფინანსებისთვის გაეზარდათ ასიგნება, ჯამურად 201 მლნ ლარით.

დიაგრამა 16. პანდემიის საპასუხოდ გატარებული ღონისძიებების გეგმური და ფაქტობრივი მაჩვენებლები სექტორების მიხედვით – 2020 წ. (მლნ ლარი)

ეკონომიკის/ბიზნესის
ხელშეწყობა

გეგმა - 2,074
ფაქტი - 1,671

სოციალური
დაცვა

გეგმა - 929
ფაქტი - 944

ჯანმრთელობის
დაცვა

გეგმა - 402
ფაქტი - 480

სხვა

გეგმა - 127
ფაქტი - 127

4.4 საჯარო სამართლისა და არასამთავრობო (არაკომერციული) იურიდიული პირები

სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშში წარმოდგენილი სსიპ/ა(ა)იპ-ების ნაერთი ბალანსის ანალიზის შედეგად გამოვლინდა ინფორმაციის სისრულესთან/სიზუსტესთან და სსიპ/ა(ა)იპ-ების საკუთარი შემოსავლების/ხარჯების დაგეგმვასთან დაკავშირებული შემდეგი ნაკლოვანებები:

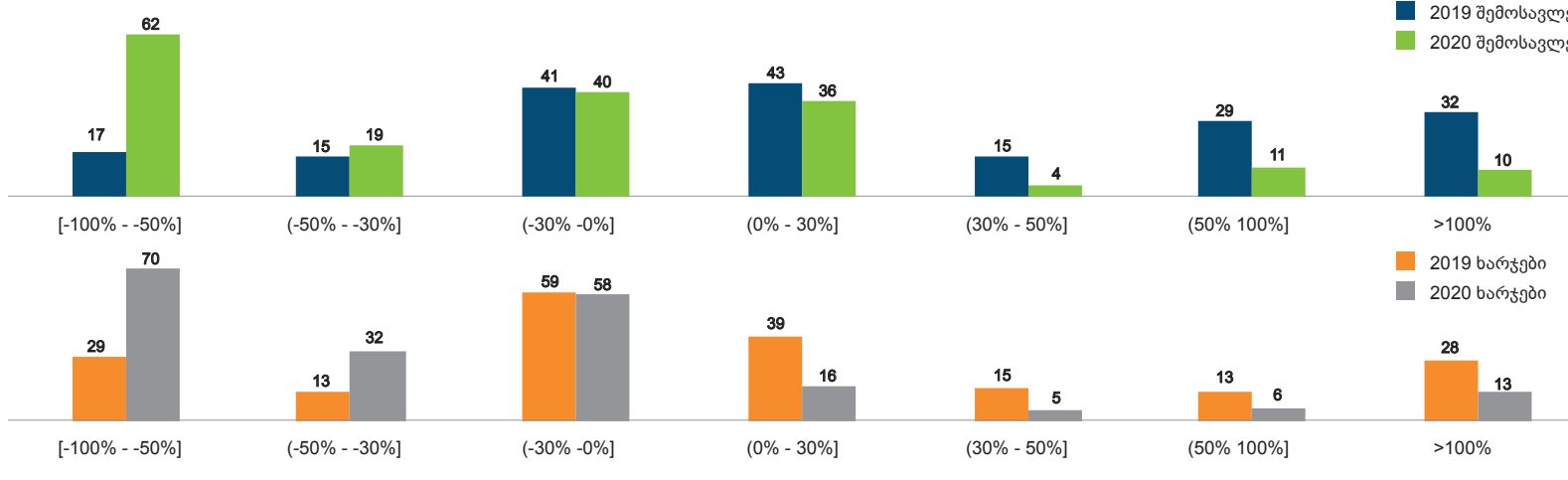
ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის ნაერთი ბალანსის დოკუმენტში არ ხდება ინფორმაციის წარმოდგენა ინდივიდუალური სსიპ/ა(ა)იპ-ის შემოსულობების/გადასახდელების შესახებ, მათი ფორმირების წყაროების⁵ მიხედვით.

2020 წელს 36 უწყების მიერ საკუთარი შემოსავლები ნულოვანი მაჩვენებლით დაიგეგმა, თუმცა წლის ბოლოს ჯამურად მობილიზებულმა თანხამ 130 მლნ ლარი შეადგინა.

2020 წელს 15 უწყების შემთხვევაში საკუთარი სახსრებიდან ხარჯების განწევა დაგეგმილი არ ყოფილა. თუმცა, წლის ბოლოს საკუთარი შემოსავლებით დაფინანსებული ხარჯები 20 მლნ ლარს გაუტოლდა.

გვემურ და ფაქტობრივ მაჩვენებლებს შორის არსებული გადახრების სიხშირისა და მასშტაბის გათვალისწინებით, რაც რიგ შემთხვევებში, სისტემატურ ხასიათს ატარებს, მიზანშეწონილია, უწყებების მიერ დამატებითი ყურადღება გამახვილდეს საკუთარი შემოსავლებისა და ხარჯების დაგეგმვის ეტაპზე რეალისტური პროგნოზების განსაზღვრისათვის.

დიაგრამა 17. სსიპ/ა(ა)იპ-ების განაწილება საკუთარი შემოსავლებისა და ხარჯების ფაქტობრივ და გვემურ მაჩვენებლებს შორის %-ული გადახრების მიხედვით. დიაპაზონი აჩვენებს ფაქტობრივ და გვემურ მაჩვენებლებს შორის არსებულ %-ულ სხვაობას, ხოლო რიცხვები - შესაბამისი უწყებების ოდენობას - 2019-2020 წწ.

⁵ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან და კანონმდებლობით ნებადართული საკუთარი საქმიანობიდან მიღებული.

2020 წელს სახელმწიფო ბიუჯეტში 34 სსიპ/ა(ა)იპ-ის მიერ ჯამურად მიიმართა 51.6 მლნ ლარი. საყურადღებოა, რომ 9 ორგანიზაციის მიერ არ მომხდარა კანონმდებლობით განსაზღვრული თანხის ბიუჯეტში მიმართვა, ჯამურად 14.6 მლნ ლარის ოდენობით. აქედან, 6 უწყების შემთხვევაში ადგილი ჰქონდა წლის ბოლოს ნაშთის დაგროვებას, ჯამში 8 მლნ ლარის ოდენობით.

სსიპ/ა(ა)იპ-ების მიერ კომერციულ ბანკებში განთავსებული ვადიანი დეპოზიტების მოცულობა (2020 წლის ბოლოს 216 მლნ ლარი) მათ მფლობელობაში არსებულ ჭარბი ოდენობით ფულადი რესურსის არსებობაზე მიუთითებს. შესაბამისად, მიზანშეწონილია, გამოუყენებელი ფულადი სახსრები დროულად იქნეს მიმართული სახელმწიფო პროდუქტების/სერვისების შექმნის ან/და გაუმჯობესების მიმართულებით.

რეკომენდაციები

ფინანსთა საინისტიტუტო:

- მიზანშეწონილია, შეიმუშაოს მექანიზმი/მიდგომა, რომელიც უზრუნველყოფს ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე სსიპ-ების/ა(ა)იპ-ების საკუთარი შემოსავლების რეალისტური გეგმური მაჩვენებლების განსაზღვრას, მათ შორის გასული წლების ტენდენციების გათვალისწინებით.

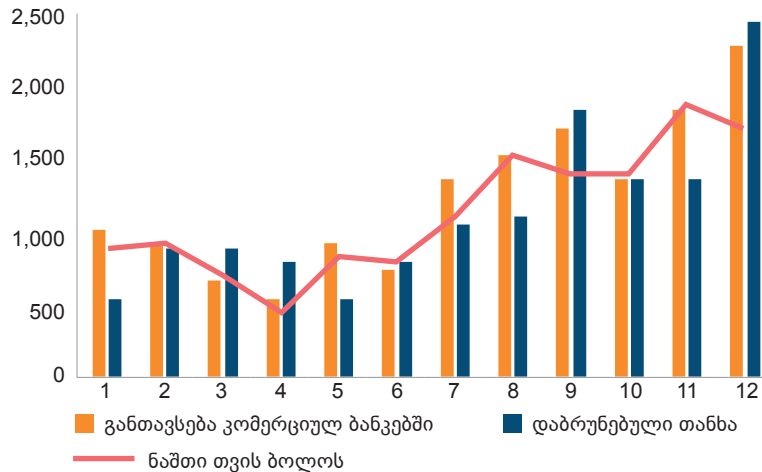
5. სახელმწიფო ფინანსური აქტივების მართვა

5.1 ვალუტა და ლიკვიდობა

2020 წლის ბოლოს ბიუჯეტის ნაშთის დაგროვებამ 1.9 მლრდ ლარი შეადგინა და 25%-ით ჩამორჩა გეგმას, რაც ერთი მხრივ განპირობა შემოსულობების გეგმიდან ჩამორჩენამ, ხოლო მეორე მხრივ – გადასახდელების გეგმაზე 251 მლნ ლარით გადაჭარბებამ. ბიუჯეტის ნაშთის ზრდის პარალელურად, მიმდინარეობდა ნაშთში აკუმულირებული ფულადი რესურსის განთავსება კომერციული ბანკების დეპოზიტებზე (ძირითადად 1 თვიანი ვადიანობით).

დიაგრამა 18. აუქციონის გზით კომერციულ ბანკებში განთავსებული ნაშთის მოცულობა ყოველი თვის ბოლოს – 2020 წწ. (მლნ ლარი).

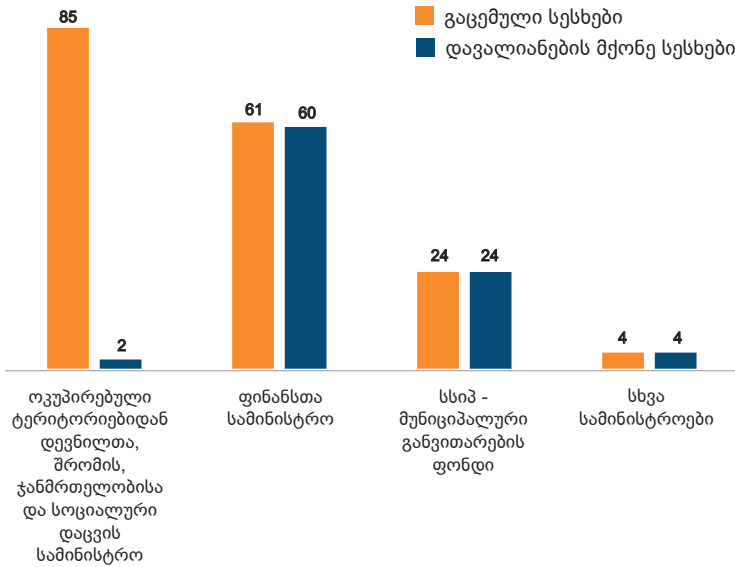
5.2 სესხები

2020 წელს სხვადასხვა საინვესტიციო პროექტების განსახორციელებლად საგარეო წყაროებიდან აღებული საკრედიტო რესურსიდან გადასესხდა 378 მლნ ლარი, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 99 მლნ ლარით (35%-ით) აღემატება. გადასესხებული თანხების ძირითადი ნაწილი (47%) მიმართა წყალმომარაგება-წყალარინების პროექტების განსახორციელებლად.

შიდა საბიუჯეტო სესხების სახით სულ გაცემულია 178.2 მლნ ლარი. 2020 წლის ბოლოს მდგომარეობით, მათზე დარიცხული სრული დავალიანება 405.4 მლნ ლარს შეადგენს. აღსანიშნავია, რომ ვადაგადაცილებამია 90 სესხი, რომლებზეც რიცხული დავალიანების 53%-ს პირგასამტეხლო, ხოლო 40%-ს სესხის ძირითადი თანხა წარმოადგენს.

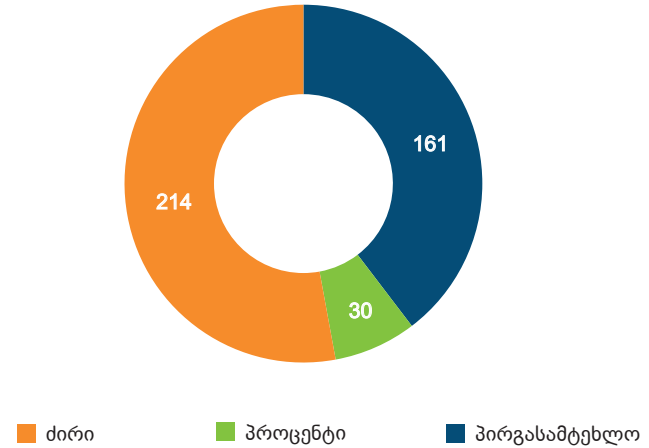

დიაგრამა 19. საბიუჯეტო რესურსიდან სულ გაცემული და მათ შორის ვადაგადაცილებული სესხების რაოდენობა სესხის გამცემი უწყებების მიხედვით – 2020 წ.

საბიუჯეტო რესურსიდან გაცემული სესხების მდგომარეობა წლიდან წლამდე თითქმის უცვლელი რჩება. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, განხორციელდეს სესხების მიმდინარე პორტფელის

დიაგრამა 20. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვადაგადაცილებულ საბიუჯეტო სესხებზე არსებული დავალიანების სახეები (მლნ ლარი)

მდგომარეობის შეფასება/ანალიზი და გატარებულ იქნეს ემედიო ღონისძიებები ვადაგადაცილებული სესხების რესტრუქტურის მიზნით.

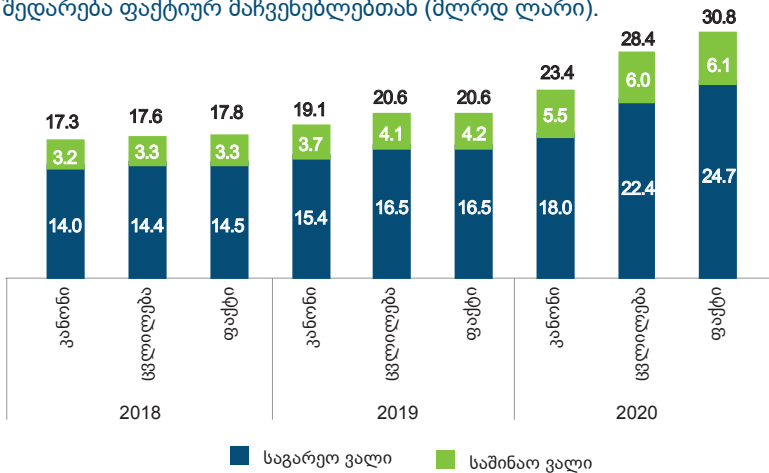

6. სახელმწიფო ვადის მართვა

სახელმწიფო ვალის ნაშთი მზარდი ტენდენციით ხასიათდება და წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 49.5%-ით აჭარბებს. 2020 წლის ბოლოს ნაშთმა 30.8 მლრდ ლარი შეადგინა, რაც კანონით დადგენილ ზღვრულ მაჩვენებელზე 2.4 მლრდ ლარით (8.6%-ით) მეტია. აღნიშნული განაპირობა როგორც საგარეო ვალის დაგეგმილთან შედარებით 2.3 მლრდ ლარით მეტად ზრდამ, ასევე საშინაო ვალის ზღვრულ მაჩვენებელზე 179 მლნ ლარით გადაჭარბებამ.

დიაგრამა 21. სახელმწიფო ბიუჯეტის თავდაპირველი და საბოლოო კანონით განსაზღვრული სახელმწიფო ვალის ზღვრები და მათი შედარება ფაქტიურ მაჩვენებლებთან (მლრდ ლარი).

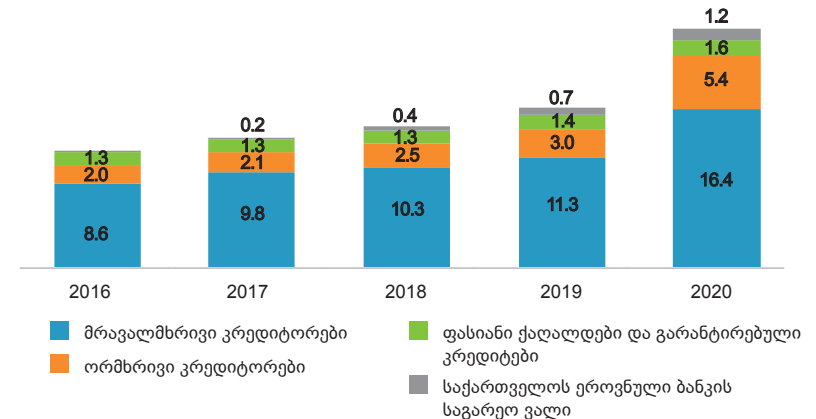
6.1 სახელმწიფო საგარეო ვალი

სახელმწიფო საგარეო ვალის მოცულობამ 2020 წლის ბოლოს 24.7 მლრდ ლარი შეადგინა (მთლიანი სახელმწიფო ვალის

80.1%), რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 50%-ით (8.2 მლრდ ლარით) აღემატება. აღნიშნულ ზრდაში 4.2 მლრდ ლარს ეროვნული ვალუტის გაუფასურების ეფექტი, ხოლო 4.0 მლრდ ლარს ახალი კრედიტების აღების ეფექტი წარმოადგენს.

2020 წლის მდგომარეობით, საგარეო ვალის პორტფელში უდიდეს ნაწილს – 16.4 მლრდ ლარს (მთლიანი საგარეო ვალის პორტფელის 66.5%) მრავალმხრივი კრედიტორებისგან აღებული სესხები წარმოადგენს. მათ შორის ყველაზე დიდი მოცულობის ვალი (6.7 მლრდ ლარი), საქართველოს მსოფლიო ბანკისგან აქვს აღებული. მნიშვნელოვანია აგრეთვე ორმხრივი კრედიტორების წილიც, რომელიც 5.4 მლრდ ლარს შეადგენს (საგარეო ვალის 22%).

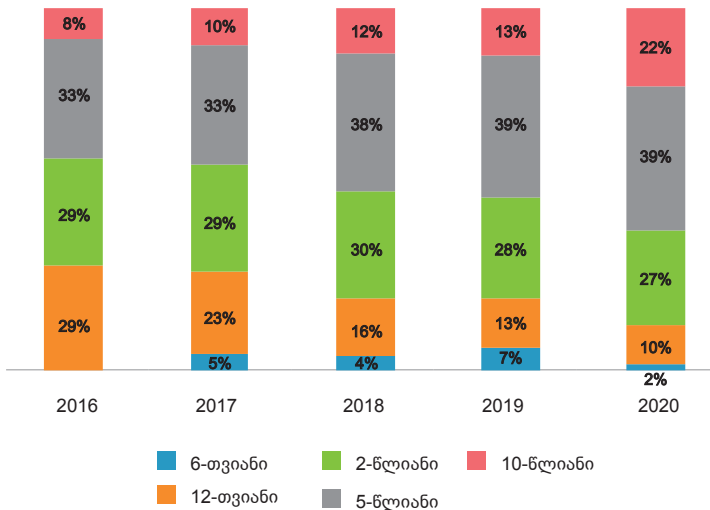
დიაგრამა 22. სახელმწიფო საგარეო ვალის კომპონენტები კრედიტორების მიხედვით (მლრდ ლარი).

6.2 სახელმწიფო საშინაო ვალი

2020 წელს საშინაო ვალდებულებების ფაქტობრივმა ზრდამ 2 მლრდ ლარი შეადგინა და საშინაო ვალის ნაშთი 6.1 მლრდ ლარს გაუტოლდა. საშინაო ვალის პორტფელი შედგება სახაზინო ვალდებულებებისგან (6-თვიანი და 12-თვიანი), სახაზინო ობლიგაციებისგან (2, 5 და 10-წლიანი) და ეროვნული ბანკის მიმართ ვალისგან.

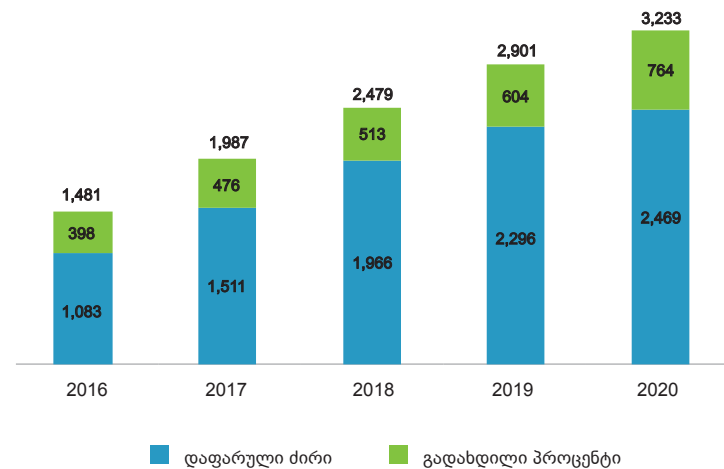
დიაგრამა 23. საშინაო ვალის ნაშთის სტრუქტურა სახაზინო ფასიანი ქაღალდების ვადიანობის მიხედვით (პროცენტული წილი მთლიანში).

6.3 სახელმწიფო ვალის მომსახურებისა და დაფარვის ხარჯები

სახელმწიფო ვალის პორტფელის ზრდის, ლარის სხვა ვალუტებთან გაუფასურებისა და საპროცენტო განაკვეთების ცვლილების შედეგად, 2019 წელთან შედარებით, ჯამურად 332 მლნ ლარით გაიზარდა სახელმწიფო ვალის მომსახურებისა და დაფარვის ხარჯები და 3.2 მლრდ ლარი შეადგინა.

დიაგრამა 24. სახელმწიფო ვალის მომსახურებისა და დაფარვის ხარჯების დინამიკა (მლნ ლარი).

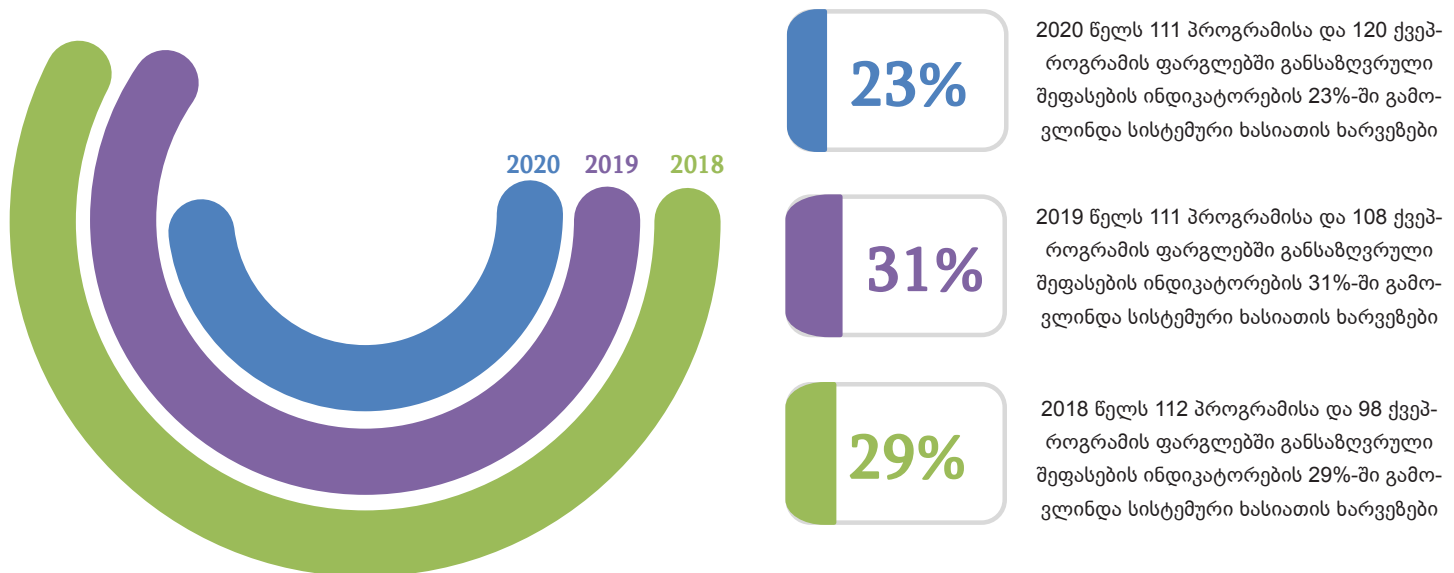
7. სახელმწიფო ბიუჯეტის პროგრამული ფორმატი

სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონზე თანდართული პროგრამული ბიუჯეტის მომზადება 2012 წლიდან დაიწყო, თუმცა იგი დღემდე დანართის ხასიათს ატარებს. ბიუჯეტის პროგრამული ფორმატით მომზადების პროცესსა და პროგრამების შესახებ წარმოდგენილ

ინფორმაციაში ჯერ კიდევ არის სისტემური ნაკლოვანებები, რაც ართულებს, რიგ შემთხვევებში კი შეუძლებელს ხდის შეფასდეს პროგრამების ეფექტიანობა.

დიაგრამა 25. 2018-2020 წლების სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიშების პროგრამულ დანართებში წარმოდგენილი მიღწეული შედეგების შეფასების ინდიკატორების ანალიზის შედეგად გამოვლენილი სისტემური ხასიათის ხარვეზები.

პროგნოზი ბიუჯეტის ანგარიშების ეტაპზე არსებული ხარვეზები:

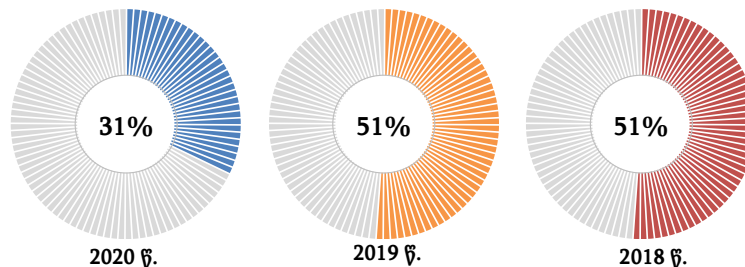
გარკვეული პროგრამების შემთხვევებში სრულად არ ხდება მიღწეული შედეგების შესახებ ანგარიშგება ან შედეგების შეფასება წინასწარ განსაზღვრულ ინდიკატორებთან მიმართებით.

ზოგიერთი პროგრამის/ქვეპროგრამის შემთხვევაში მიღწეული შედეგების წარმოდგენა ხორციელდება დაგეგმივის ეტაპზე განსაზღვრულ მაჩვენებლებთან შეუსაბამოდ, განსხვავებული სახით/ფორმატით, რაც ართულებს ან შეუძლებელს ხდის დაგეგმილი და მიღწეული შედეგების ერთმანეთთან შედარებას.

გარკვეული პროგრამების შემთხვევაში არ არის წარმოდგენილი განმარტება დაგეგმილ და მიღწეულ შედეგებს შორის არსებულ განსხვავებებზე, ან მოცემული განმარტება ზოგადი ხასიათისაა და არ იძლევა საშუალებას დადგინდეს თუ რა იყო გადახრის გამომწვევი მიზეზი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ ჩატარებული ანალიზით შეფასებულ იქნა რამდენად ხდება განმარტებითი ინფორმაციის წარმოდგენა ისეთი პროგრამების/ქვეპროგრამებისთვის, რომელთა მიღწეული მაჩვენებლები 10%-ით და მეტით განსხვავდებოდა მიზნობრივი მაჩვენებლისგან. 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების პროგრამულ დანართში წარმოდგენილი მსგავსი ტიპის ინდიკატორების 31%-ს არ ახლავს განმარტება ან მოცემული განმარტება ზოგადი ხასიათისაა.

დიაგრამა 26. 2018-2020 წლების სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიშების პროგრამულ დანართებში წარმოდგენილი ინდიკატორთა %-ული წილი, რომელთათვისაც არ არის მოცემული განმარტება დაგეგმილ და მიღწეულ შედეგებს შორის არსებულ განსხვავებაზე ან მოცემული განმარტება ზოგადი ხასიათისაა.

8. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სამსახურის მიერ გახადებული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა 2017-2018 წლების ბიუჯეტების შესრულების პროცესში იდენტიფირებულ სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებებზე გასცა 16 რეკომენდაცია. არსებული მდგომარეობით, აღნიშნულიდან სრულად ან ნაწილობრივ შესრულებულია 5 რეკომენდაცია. 2020 წლის 20 იანვარს საქართველოს მთავრობის №111 განკარგულებით განსაზღვრული იქნა სამოქმედო გეგმა „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ „საქართველოს 2018 წლის

სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიშის შესახებ“ მომზადებულ მოხსენებაში მოცემული შენიშვნებისა და რეკომენდაციების საბიუჯეტო პროცესში გათვალისწინების შესაძლებლობის თაობაზე“. მიუხედავად ამისა, 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიურ ანგარიშს არ ახლავს ინფორმაცია ზემოხსენებული სამოქმედო გეგმის შესრულების მდგომარეობის შესახებ.

www.sao.ge
www.budgetmonitor.ge